

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Αστικός ιστός και νερό από την αρχαιότητα έως σήμερα

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	WBCC-532op	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Αστικός ιστός και νερό από την αρχαιότητα έως σήμερα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα επιλογής (και στις 2 ειδικεύσεις)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/GEOL584/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα στοχεύει στην ανάδειξη της σημασίας του νερού στην ανάπτυξη των πόλεων και παρακολουθεί τη διαχρονική εξέλιξη τόσο του αστικού σχεδιασμού όσο και των τεχνικών υποδομών που σχετίζονται με το υδάτινο στοιχείο για να καταλήξει στην κατανόηση των τεχνικών διαχείρισης και επίλυσης θεμάτων Αστικής Υδρολογίας στις πόλεις του σήμερα.

Μέσω αυτής της διαχρονικής εξέλιξης και της παρακολούθησης των αστικών μετασχηματισμών των πόλεων γίνεται αντιληπτή και η συμβολή του νερού στην αναπτυξιακή διαδικασία των πόλεων, στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και στην ανάγκη για προστασία και ολοκληρωμένη διαχείρισή του.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα μπορούν να:

⇒ Αντιλαμβάνονται το μέγεθος και τη σημασία των κατασκευών, όπως και των τεχνικών που χρησιμοποιήθηκαν στους αρχαίους χρόνους για τη χρήση των υδατικών πόρων σε κατοικημένες περιοχές και της συνεισφοράς τους στη διαδικασία της αστικής ανάπτυξης.

⇒ Αντιλαμβάνονται την σημασία της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων σε αστικά περιβάλλοντα στις πόλεις του σήμερα.

⇒ Να μπορούν να προτείνουν σε βασικές και γενικές γραμμές λύσεις που κατά την άποψή τους συντελούν στη βέλτιστη διαχείριση υδατικών πόρων σε αστικά περιβάλλοντα και ιδιαίτερα μέσα από καινοτόμες προσεγγίσεις και πρακτικές.

Γενικές Ικανότητες

- ⇒ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- ⇒ Ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- ⇒ Σύγκριση και αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών
- ⇒ Καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος μέσω του κύκλου συζητήσεων και ομαδικών εργασιών
- ⇒ Προώθηση πρωτοτυπίας εργασιών
- ⇒ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ⇒ Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- ⇒ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η παρουσίαση προς τους φοιτητές με μορφή αναλυτικής περιγραφής, αλλά και εμπέδωσης σε τεχνικές λεπτομέρειες όλων των έργων από τους κλασικούς χρόνους έως και την αρχή της Βιομηχανικής Επανάστασης, τα οποία συνδεόταν με τις παντοειδείς χρήσεις του νερού, μέσα σε αστικές περιοχές. Υδραγωγεία, γέφυρες, διατάξεις εκκαθάρισης και διανομής του νερού, κανάλια, αναχώματα, πηγάδια, κρήνες, αποχετευτικά συστήματα, σήραγγες, ορύγματα, σίφωνες, στέρνες και λουτρά αποτελούν μέρος του πλήθους των τεχνικών έργων, τα οποία με εξαιρετική τεχνική για την εποχή τους και ακρίβεια αλλά και ανθεκτικότητα, κατασκευάστηκαν από τους Κλασικούς χρόνους και την Ρωμαϊκή εποχή έως και την Βυζαντινή περίοδο. Επιπλέον στόχος του μαθήματος αυτού είναι, η μελέτη θεμάτων που άπτονται της Αστικής Υδρολογίας και αφορούν τον παρελθόντα και τον τρέχοντα αιώνα, όπως και η παρουσίαση λύσεων που χρησιμοποιούνται από τους ειδικούς προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα θέματα αυτά σε μεγάλες ή και μικρότερες πόλεις και οικισμούς. Στόχος τέλος είναι η ανάδειξη των σύγχρονων θεμάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης νερού που αφορούν τις πόλεις και σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, με την αξιοποίηση για τουριστικούς σκοπούς κτλ.

Εκπαιδευτικά αντικείμενα:

Εισαγωγή – Μέθοδοι Έρευνας – Βασικά χαρακτηριστικά νερού – Επιδράσεις και ανάγκες του ανθρώπου
 Ιστορία των πόλεων (εισαγωγικά)

Ιστορική αναδρομή σχέσης πόλης-νερού

I. Ενσωμάτωση του νερού στον χωρικό σχεδιασμό
 Ια. Πολεοδομία & Αστική σύνθεση
 Ιβ. Τεχνικά Δίκτυα
 Ιγ. Πόλεις-Λιμάνια
 Ιδ. Πόλεις & Ποτάμια
 Ιε. Λιμενικές Υποδομές
 Ιστ. Αρχιτεκτονική & Νερό
 ΙΙ. Νερό & Πολιτιστική Κληρονομιά
 ΙΙΑ. Αρχιτεκτονική & Βιομηχανική Κληρονομιά
 ΙΙβ. Αυλή Κληρονομιά
 ΙΙΙ. Το νερό ως μέσο ανάπτυξης: Οικοτουρισμός & Υδάτινο Στοιχείο
 ΙV. Κλιματική αλλαγή & διαχείριση νερού στις σύγχρονες πόλεις

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Εξ αποστάσεως εκπαίδευση	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές. Χρήση πλατφόρμας e-class και παρουσιάσεις με πολυμεσικό περιεχόμενο (εικόνες, animation, video).	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις- Διαδραστική διδασκαλία	3 ώρες x 13 εβδομάδες
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	60 ώρες
	Εκπόνηση Ατομικού θέματος	60 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	159 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η διαδικασία αξιολόγησης του μαθήματος περιλαμβάνει: Ατομικό θέμα εξαμήνου: ⇒ προφορική παρουσίαση της εργασίας (15 λεπτών με τη χρήση ppt) στο σύνολο των φοιτητών και των συντονιστών ⇒ παράδοση τεύχους εργασίας (~έκτασης 3000-4000 λέξεις με συμπληρωματικές εικόνες, σχήματα, διαγράμματα, χάρτες ή ό,τι κρίνουν απαραίτητο οι φοιτητές). Προφορική Παρουσίαση: 30% Γραπτή εργασία: 70%	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ζαβράκα, Δ., Σαμουρκασίδου, Ε και Εμμανουλούδης, Δ. (2019) «Υδρομύλοι της Δράμας: Διεργασίες από το αγροτικό στο αστικό τοπίο». Σέρρες 5/12-6/12/2019, (σελ. 89-99).

Ζαφειροπούλου, Ν. (2000) Περί υδάτων: Το νερό στο Βυζάντιο. Αθήνα: Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων

Μουρατίδου, Γ. και Δουδούμη, Κ. (2008) Το νερό στην αρχιτεκτονική του αστικού τοπίου. Θεσσαλονίκη: Ζήτη

Πετρονώτης, Α. (2019) Η μνήμη του νερού. Οι ροοκρήνες της Αρκαδίας. Αθήνα: Θίνες

Σαμουρκασίδου, Ε. και Εμμανουλούδης, Δ. (2023) «Αστικές πλημμύρες και ανθεκτικότητα: Μετριασμός επιπτώσεων μέσω χωρικού σχεδιασμού, εκπαίδευσης και έργων πρόληψης» στο Λαλένης Κ. και Σαμουρκασίδου, Ε. (επ.) Χωρική Ανθεκτικότητα. Εννοιολογικές Προσεγγίσεις, Πολιτικές, Εφαρμογές, Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Σκάγιαννης, Π. (2015) "Τα αστικά υδραυλικά συστήματα και η μεταμόρφωση των πόλεων: Διαχρονική προσέγγιση μιας στενής σχέσης», Αειχώρος, 22, σελ. 69- 104.

Ashenfelter, O., Levine P. and Zimmerman D. (2005) Statistics and Econometrics: Methods and Applications. Michigan: Wiley

Babbie, E. (2011) Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Donahue, J. and Johnston, B. (1998) Water, Culture & Power: Local Struggles in a Global Context, Washington: Island Press

Javeau, C. (1996) Η Έρευνα με ερωτηματολόγιο: το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. Αθήνα: Εκδόσεις ΤΥΠΩΘΗΤΩ

Johnson, J. H., James H., 1971. Urban Geology—An Introductory Analysis. Oxford, England: Pergamon Press.

Leopold, L. B. (1968) Hydrology for urban land planning—a guidebook on the hydrologic effects of urban land use, U.S. Geol. Survey Circ.

Levi, E. (2001) Η Επιστήμη του νερού. Αθήνα: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Mithen, S. and Black, E. (2011) *Water, Life and Civilisation: Climate, Environment and Society in the Jordan Valley*. Cambridge: Cambridge University Press

Robson, C. (2007) Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Shiva, V. (2011) Πόλεμοι για το νερό. Αθήνα: Εξάρχεια

Strang, V. (2015) *Water: Nature and Culture*. London: Reaktion Books

Veal, A.J. (2006) *Research Methods for Leisure and Tourism: a practical guide*. Edinburg: Pearson Education Limited